

Araştırma Makalesi
Gönderim Tarihi: 24.04.2021
Kabul Tarihi: 28.05.2021
Yazıt Kùltür Bilimleri Dergisi, 2021, 1(1): 1-9

Research Article
Received Date : 24.04.2021
Accepted Date: 28.05.2021
DOI Number: 10.29228/yazitdergisi.51047

YUNUS EMRE'DE ANLAM ARAYIŞI

The Search for Meaning in Yunus Emre

Mehmet AÇA*

ÖZ

Zühhd kavramı üzerine inşa edilen sufizm, geçici bir süreliğine “bir”den ayrılan “çokluğu” yeniden “bir” ile bir kılmayı amaçlar. Kalbini ve ruhunu terbiye ederek kâmil insan olmaya çalışan sufi, bunun için Tanrı'ya doğru bir yolculuk yapmalıdır. Bu yolculuk, sufi adayının kendini bulmak ya da anlamına ermek için yaptığı bir yolculuktur. Yolcu, bu yolculuğa çıkabilmek için maddeden (dünyadan) geçerek manaya odaklanmalı, bedeninin arzularından çok kalbin ve ruhun arzularına kulak vermelidir. Türk sufizmiyle Tekke-Tasavvuf Edebiyatının Anadolu'da yetiştirdiği önemli isimlerden Yunus Emre de anlam arayışına girişmiş, aradığı anlamı da Tanrı'ya doğru yolculuk yaparak bulmuştur. Yunus Emre'nin anlam arayışında kılavuzluğu Tapduk Emre yapmıştır. Onun anlam arayışını adına bağlanan şiirlerle adı etrafında oluşturulan anlatılarda görmek mümkündür. Bu çalışmada, Yunus Emre'nin anlam arayışı, adına bağlanan şiirlerle adı etrafında oluşturulan anlatılardan yola çıkılarak ortaya konulmuştur. O, aradığı anlamı, Tanrı ile bir olmakta bulmuştur. Manevi bir kılavuzun önderliğinde anlam arayışını tamamlayan Yunus Emre için arzu edilen şey, Tanrı'nın cenneti değil, bizzat Tanrı'nın kendisidir.

Anahtar Sözcükler: Sufizm, Yunus Emre, Anlam Arayışı, şiir, Anlatı

ABSTRACT

Built on the concept of *zühhd*, Sufism aims to make the “multiplicity”, which is temporarily separated from “one”, one with “one” again. The Sufi, who tries to be a perfect human by educating his/her heart and soul, must make a journey towards God for this. This journey is a journey made by the Sufi candidate to find himself/herself or come to mean. In order to embark on this journey, the traveler must give up on the matter (world) and focus on the meaning, pay attention to the desires of the heart and soul rather than the desires of the body. Yunus Emre, one of the important names raised by Turkish Sufism and Tekke-Sufism Literature in Anatolia, also started to search for meaning. He found the meaning by traveling towards God. Tapduk Emre was guided by Yunus Emre's search for meaning. It is possible to see his search for meaning in the narratives created around his name with poems linked to his name. In this study, Yunus Emre's search for meaning has been revealed based on the narratives created around his name with the poems attached to his name. He found the meaning he sought in becoming one with God. Completing the search for meaning under the leadership of a spiritual guide, what is desired for Yunus Emre is not God's paradise, but God himself.

*Prof. Dr. Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakùltesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul/Türkiye. E-posta: mehmetaca@hotmail.com ORCID: 0000-0003-3132- 4086

Keywords: Sufism, Yunus Emre, Search for Meaning, Poetry, Narrative

Sözlük anlamıyla ilgi duymamak, değer vermemek, küçümsemek, terk etmek; terim anlamıyla dünyayı ahirete, maddeyi manaya tercih etmemek, bedenin arzularından çok kalbin ve ruhun arzularına kulak vermek anlamına gelen *zühhd* (Kara, 1992: 10)¹ üzerine inşa edilen sufizm, varlığı anlamayı ve açıklamayı amaçlar. Varlığın özünü Tanrı olarak bilen, Tanrı dışındaki bütün varlıkları Tanrı'nın yansıması ya da görünümü olarak nitelendiren sufizm, kalbin ve ruhun terbiyesine odaklanmıştır. Başka bir deyişle insanı "insan-ı kâmil" mertebesine çıkarmayı, geçici bir süreliğine "bir"den ayrılan "çokluğu" (kesret) yeniden "bir" ile bir kılmayı amaçlamıştır. Kâmil insan, tek varlık olarak Tanrı'yı bilen ve kendi varlığının anlamını sadece Tanrı'da bulan insandır. Kâmil insan olabilmek, bir yolun yolcusu olmayı gerektirir. Bu yolculuk da Tanrı ile yakınlaşmak için yapılan bir yolculuktur. Karamustafa'nın ifadesiyle Tanrı'ya doğru olan yolculuk yani sülûk, ancak sufi bir fail olarak kendi zayıflığının farkına vardığında ve Tanrı'yı evrendeki tek gerçek fail olarak kabul ettiğinde başlar ve devam ederdi. Sadece dizginlerin Tanrı'ya doğru çevrildiği vakit insan bir yolcu (sâlik) olur ve Tanrı'ya yakınlaşma hedefine doğru ilerleyen yolculuğa başlardı. Bu yolculuk genellikle, yolcunun içinden geçtiği çeşitli duraklar (menzil, çoğulu menâzil), mevkiler (makam, çoğulu makamât) ve durumların (hal, çoğulu ahvâl) ortaya çıkardığı bir yol (tarîk ya da tarîka) olarak tasavvur edildi (Karamustafa, 2017: 32).

Türk sufizmiyle Tekke-Tasavvuf Edebiyatının Anadolu'da yetiştirdiği önde gelen isimlerinden Yunus Emre de anlam arayışını, Tanrı'ya doğru yolculuk yaparak gerçekleştirmiştir. İlahileri, Anadolu'da sufi ortamlarının yanı sıra kadın imeceleriyle kına gecelerinde de okunan, Latin harfleriyle yazılarak köy camilerinin duvarlarına asılan Yunus Emre'nin Tanrı'ya yakınlaşma mücadelesini, başka bir deyişle anlam arayışını, diğer pek çok sufi örneğinde olduğu gibi, adı etrafında oluşturulan anlatılarla ona mal edilen şiirler üzerinden izlemek mümkündür.

Yunus'un anlam arayışı, adı etrafında oluşturulan bir anlatıya göre kıtlık ortamında buğday istemek için Hacı Bektaş Veli'nin dergâhına gitmesiyle başlar. Anlatıya göre Yunus, hayatını Sivrihisar taraflarında çiftçilikle kazanan yoksul bir köylüdür. Bir yıl kıtlık olur ve Yunus'un yoksulluğu büsbütün artar. Bunun üzerine birçok keramet ve inayetini duyduğu Hacı Bektaş Veli'ye gidip yardım istemeye karar verir. Sığırının üstüne bir miktar alıç koyarak Hacı Bektaş Veli'nin dergâhına gelen Yunus, alıcı hediye ederek bir miktar buğday ister. Hacı Bektaş Veli onu birkaç gün dergâhında misafir eder, fakat Yunus geri dönmek için acele

¹ Tasavvufun İslam dünyasındaki gelişimi genellikle üç aşamalı bir şekilde ele alınır. İlk aşama, *zühhd* kavramı üzerine inşa edilen soyutlanma ve içe/ruha dönüş, ikinci aşama kavramların ve literatürün oluşumu, üçüncü aşama ise kurumsallaşmadır. Konu hakkında ayrıca bk. (Sunar, 1978; Gölpınarlı, 1985; Kara, 1992; İz, 2012; Karamustafa, 2017).

eder. Dervişlerin Yunus'un acele etmesinin nedenini anlatması üzerine Hacı Bektaş Veli, "buğday mı ister yoksa erenler himmeti mi?" diye sorulmasını ister. Yunus buğday isteyince Hacı Bektaş Veli tekrar haber göndererek getirdiği alıcın tanesine nefes etmeyi teklif eder. Yunus buğdayda ısrar edince buğday verilmesini emreder. Dergâhtan çıkarak yola koyulan Yunus, biraz yürüdükten sonra hatasının büyüklüğünü anlayarak pişman olur. Geri dönüp hatasını itiraf edince de Hacı Bektaş Veli, kilidini Tapduk Emre'ye verdiğini, bu yüzden isterse ona gitmesini söyler. Yunus, cevabı alır almaz Tapduk Emre'nin dergâhına gider ve olan biteni anlatır. Bunun üzerine Tapduk Emre, Yunus'u dergâhının odunculuğuna tayin eder (Köprülü, 1976: 260).

Gelenek, Yunus'taki anlam anlayışıyla ve Tanrı'ya yakın olma yolculuğunun başlamasında önceliği Hacı Bektaş Veli'ye vermiştir. Hacı Bektaş Veli, dünya hayatını simgeleyen buğday ile Tanrı'ya yakınlaşmada önemli bir adımı simgeleyen erenler himmeti tercihlerini sunmuş fakat Yunus dünyalığını düşünerek kendisine sunulan fırsatı geri tepmiştir. Hacı Bektaş Veli'nin sunduğu ikinci seçenek, Yunus'un yaşadığı kabul edilen dönemde (13. yüzyılın ikinci yarısı ile 14. yüzyılın başlarında yaşadığı kabul edilir) yaşanan sıkıntılara, başka bir deyişle dünya hayatının dayanılmaz oluşuna bir alternatiftir. Sunulan seçenek, bireyin iç dünyasına odaklanabilmesi ve kemale erebilmesi için bir fırsattır. Dergâhtan ayrılarak yola koyulan Yunus, hatasını anlayarak dergâha geri dönmüş fakat Hacı Bektaş Veli onu bir Babai şeyhi olan Tabduk Emre'ye² yönlendirmiştir. Yunus'un anlam arayışı ve Tanrı'ya yakın olma yolculuğu gerçek anlamda Tapduk Emre'ye intisap etmesiyle başlamıştır.

Yunus Emre'nin, kendisini maddi âlemden ya da dünyalık isteklerden soyutlamaya başlaması anlamına gelen Tapduk Emre'nin dergâhına intisabı, söz konusu anlatıya göre kırk yıllık bir hizmet süreciyle devam etmiştir. Kırk yıl boyunca dergâha odun taşıyan ve şeyhinin sohbetlerinden nasiplenmiş Yunus, dergâha bir gün bile eğri odun getirmemiştir.

Gelenek, Tapduk Emre'nin dergâhına intisap ederek kırk yıl boyunca hizmet eden Yunus'un bir türlü feyze erişemediğinden ve dergâhtan kaçtığından da söz etmiştir. Bu durum, Yunus'un şahsında, Tanrı'ya yaklaşma yolcularının zaman zaman sabırsızlandıklarını, umutlarını yitirdiklerini göstermektedir. Fakat Yunus, bu hatasını dergâhtan ayrıldıktan sonra birlikte yolculuk ettiği dervişler sayesinde anlar. Anlatıya göre Yunus'un yanındaki dervişler her akşam dua ederler ve Tanrı bunlara gayb âleminde sofraya gönderir. Sıra Yunus'a geldiğinde o da ellerini açar ve Tanrı'dan yanındaki dervişler kimin yüzü suyu hürmetine dua ediyorsa o zatın hürmetine yiyecek göndermesini diler. Dervişlerden Tapduk Em-

² Yunus Emre'nin Babailerle olan bağlantısını ortaya koyan Babai şeyhi Tapduk Emre ya da Tabduk Baba için bk. (Ocak, 2011: 200-202)

re'nin dervişı Yunus Emre'nin yüzü suyu hürmetine dua ettiklerini öğrenen Yunus, dergâha geri döner ve kendisini Ana bacının yardımıyla Tapduk Emre'ye affettirir. O, artık şeyhi Tapduk Emre'nin ifadesiyle "Bizim Yunus"tur (Gölpınarlı, 1975: 10-11).

Yunus'un, Hacı Bektaş Veli'nin Tapduk Emre'ye devrettiği kilidi, kırk yıl süren hazırlık aşamasından sonra açılır. Kilidin açılması, Yunus'un Tanrı'ya yakın olma yolculuğu için artık tam anlamıyla hazır olduğu; dile gelme, Tanrı'nın kendisine ilham ettiği duygu ve düşünceleri yayma zamanının geldiği anlamına gelmektedir. Anlatıya göre bir gün bir erenler meclisi kurulur; orada şeyhi Tapduk Emre'yle beraber oduncu Yunus hazır olduğu gibi, Yunus-ı gûyende adlı pek tanınmış bir ilahici de vardır. Mecliste Tapduk Emre'ye vecd-u hal gelir ve "Şevkimiz var, haydi, sen de biraz terennüm et!" diye Yunus-ı gûyende'ye hitap eder; lakin bunu birkaç defa söylediği halde, ondan hiçbir ses çıkmaz. Nihayet, oduncu Yunus'a dönerek: "Haydi" der; "artık zamanı geldi; kilidin açıldı, Hacı Bektaş Veli sözü yerine geldi; durma söyle!". Bunun üzerine Yunus'un hicabı ortadan kalkarak kilidi açılır; derhal sanatlı ve ârifâne nutuk ve ilahiler söylemeye başlar (Köprülü, 1976: 260).

Tapduk Emre'nin dergâhında anlamına kavuşan ve yine Tapduk'un ruhsatıyla kilidi açılan Yunus'un asıl yolculuğu bundan sonra başlayacaktır. Bundan sonraki süreci, Yunus'un Tanrı ile yakın ya da bir olma arzusunu açık bir şekilde dillendirmeye başlayarak bir derviş kimliğiyle yola koyulması izleyecektir. O, artık kendisini, cennetteki hurilerin ve köşklerin varlığında değil, bizzat Tanrı'nın varlığında görmek isteyen biridir. Tanrı aşkı onu kendisinden almıştır ve artık başka bir aracıya gerek yoktur. Sofilere sohbet, ahilere ahiret, Mecnunlara Leyla gerekir, fakat Yunus'a bunlar değil, sadece Tanrı gerektir. Yunus'un hayatı boyunca yürüyeceği yol, Tanrı'ya yakın olma ya da onunla bir olma isteğiyle yürünen bir yoldur. Yunus için âşık, Tanrı'nın cennetini seven değildir. Cennetin kendisi, akılsızların canını yakalamak için bir tuzaktır. Yunus'un canı bu tuzağa yakanmayacaktır. Onun canı, cennet ve cehennemden geçmiştir. O, aslına ermek için yola düşüp Tanrı'ya ulaşacaktır. (Başgöz, 1999b: 17).

Yunus için gerçek anlama sahip olmanın, başka bir deyişle Tanrı'ya yakın olmanın yolu, her davadan geçmek ve aşk şarabını içerek dosttan (Tanrı'dan) yana uçmaktan geçmektedir. Anlam sahibi olabilmek için zindan olan iki cihanı bostan olarak görmek, inayeti dosttan (Tanrı'dan) beklemek gerektir. Dosta (Tanrı'ya) kul olmak, onun gülistanına ermek, o gülistanda hem açılan gül hem öten bülbül olmak demektir (Başgöz, 1999b: 18).

Gerçek anlama ermek, dostun bahçesinde gül olup bitmek, bülbül olup ötmek, gül alıp gül satmaktır. Gerçek anlamın peşinde koşan derviş, Yunus'un deyişiyle sadece dostla dost olmalı, ölmeden önce ölmeli, canını dosta kurban etmelidir. Kimselerin dost olmak istememesi, münkirlerin bakıp gülüşmeleri, selam

dahi vermemeleri, gerçek anlama erenler için dert edinilesi bir şey değildir. Gerçek anlama erenler âşık-ı biçaredirler, baştan ayağa yâredirler, deli divanedirler, canları aşk oduyla yanandılar. Onlara akıl yar olmaz, onların halini kimseler bilmez. Hakikate erenler ya da kendi varlıklarını Tanrı'nın varlığında yok edenler deli sanılırlar. Aklın yar olmaması ya da delilik, hakikate erenlerin aşk odunda yanmalarındandır. Yunus, bu duruma, bir ilahisinde şöyle dikkat çeker (Başgöz, 1999b: 23):

.....

Ben âşık-ı biçareyim
Baştan ayağa yâreyim
Ben bir deli divaneyim
Aklım yar olmaz bana

Kimseler bilmez halimi
Aşk odu yaktı canımı
Seçmezem soldan sağımı
Namus u ar olmaz bana

Sanurlar ki ben deliyim
Ben dost bağı bülbülüyem
Mevla'nın kemter kuluyam
Kimse baha saymaz bana

.....

Gerçek anlama eren derviş, her yerde ve şeyde Tanrı'yı görebilen kişidir. Yunus, bir ilahisinde, gerçek anlama kavuşmasını ya da her yerde ve şeyde Tanrı'yı görmeye başladığını dağ metaforu üzerinden anlatmıştır (Başgöz, 1999b: 28). Kutsal dağların kült mekânları içinde önemli bir yere sahip olduğu ve Tanrı'yla buluşma ya da ona doğru yükselmeye önemli bir araç olduğuna inanıldığı dikkate alındığında, pirinden ayrılmayan Yunus'un Tanrı'nın didarını bir dağ içinde görmesi ve onunla orada birleşmesi çok daha anlaşılır hale gelmektedir.

Adım adım ileri
Bu âlemden içeri
On sekiz bin âlemi
Gördüm bir dağ içinde

Yetmiş bin hicap geçtim
Gizli perdeler açtım
Ben dost ile birleştim
Buldum bir dağ içinde

Gökler gibi gürlledim
Yerler gibi inledim
Çaylar gibi çağladım
Aktım bir dağ içinde

Bir döşek döşemişler
Nur ile bezemişler
Dedim kimin ola
Sordum bir dağ içinde

Deprenmedim yerimden
Ayrılmadım pirimden
Aşktan bir kadeh aldım
İçtim bir dağ içinde

Yunus eydür gezerim
Dost iledir bazarım
Ol Allah'ın didarını
Gördüm bir dağ içinde

Gerçek anlama ermek isteyen kişi derviş olmalıdır. Derviş de bağı yaralı, gözü yaşlı, koyundan yavaş olmalıdır. Gerçek anlama ermek isteyen için kavga ve sövgü yoktur; o gönül koymamalı, kin gütmemeli, vara yoğa öfkelenmemelidir. Derviş, doğruya varmalı, mürşide ermeli, ummana dalmalıdır. Tanrı ile yakınlaşmak isteyen derviş, gönül yapmalıdır. Yunus'a göre bu vasıflara sahip olmayan salikin gerçek anlama kavuşması, başka bir deyişle Tanrı'ya yakın olma arzusunu gerçekleştirmesi mümkün değildir.

Sufizimde varlığın birliğinin, başka bir deyişle varlığın sadece Tanrı'dan ibaret olduğunun idraki, ancak hakikati keşif yoluyla bulmak ve beşerilikten soyutlanarak beka makamına ulaşmakla mümkündür. Nitekim Yunus da gerçek anlamına varlığın sadece Tanrı'dan ibaret olduğu bilincine ulaştığında kavuşmuştur. "Evvel benim âhır benim" dizesiyle başlayan şu devriyesi, Tanrı'dan başka varlık olmadığının idrak ve bilincine sahip olduğunu, beka mertebesine ulaştığını, dost (Tanrı) ile birliğe yettiğini göstermektedir (Başgöz, 1999b: 103-104)³:

Evvel benim âhır benim
Canlara can olan benim
Azıp yolda kalmışlara

³ Bu durumu ifadesini, Yunus Emre adına bağlanan ve "Kâ'be ve put iman benim/Çark uruban dönen benim/Bulut olup göğe ağan/Yağmur olup yağan benim" (Başgöz, 1999b: 105-106) dördlüğüyle başlayan bir diğer devriyede de görmek mümkündür.

Hazır meded eren benim

Bir karara tuttum karar
Benim sırrıma kim erer
Gözsüz beni nerde görer
Gönüllere giren benim

Kün deminde nazar eden
Bir nazarda dünya düzen
Kudretinden han döşeyip
Aşka bünyad uran benim

Düz döşedim bu yerleri
Baskı kodum bu dağları
Sayvan gerdim bu gökleri
Yeri sonra düren benim

Halk içinde dirlik düzen
Dört kitabı doğru yazan
Ak üstüne kara dizen
Ol yazdığı Kur'an benim

Dost ile birliğe yeten
Buyruğu neyise tutan
Mülk bezeyip dünya düzen
Ol bahçıvan hemen benim

Ben bu yere buyuracak
Yeryüzüne gün urucak
Ulu deniz mevc urucak
Gemiye yol bulan benim

Diller damakla şaşırın
Aşk kazanını taşırın
Hamza'yı Kaf'tan aşırın
O ağulu yılan benim

Yunus değil bunu diyen
Kendiliğidir söyleyen
Mutlak kâfir inanmayan
Evvel âhır zaman benim

Sonuç olarak, adı etrafında oluşturulan anlatılardan anlaşıldığı kadarıyla Yunus'un anlam arayışının başlamasında gelenek önceliği, buğday istemek için dergâhının kapısına dayandığı Hacı Bektaş Veli'ye vermiş, ardından da yine onun yönlendirmesiyle Tapduk Emre'yi devreye sokmuştur. Adına bağlanan bir ilahisinde Yunus tarikat şeceresini, diğer bir deyişle anlam arayışı yolculuğunda kendisine kılavuzluk edenleri anarken Tapduk Emre, Sarı Saltuk ve Barak Baba'dan söz etmekle birlikte Hacı Bektaş Veli'yi anmaz (Başgöz, 1999a: 131). Önceliğin Hacı Bektaş Veli'ye verilmesini, Bektaşi geleneğinin Hacı Bektaş Veli'yi merkeze almak istemesiyle izah etmek mümkündür. Anlatılarla ilahilerden anlaşıldığı kadarıyla Yunus Emre'nin anlam arayışında başat rolü Barak Baba'ya bağlı olan Tapduk Emre üstlenmiştir. Yunus, onun dergâhında donanmış ve ardından da aldığı ruhsatla bir derviş kimliğiyle yola koyulmuştur. O, gerçek anlamını Tanrı'dan başka varlık olmadığının idrak ve bilincine sahip olmakla bulmuştur.

Kaynakça

- Başgöz, İlhan (1999a). *Yunus Emre I (İnceleme)*. İstanbul: Cumhuriyet.
- Başgöz, İlhan (1999b). *Yunus Emre II (Şiirlerinden Güldeste)*. İstanbul: Cumhuriyet.
- Gölpınarlı, Abdülbaki (1975). *Yunus Emre Hayatı Sanatı Şiirleri*. İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Gölpınarlı, Abdülbaki (1985). *100 Soruda Tasavvuf*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- İz, Mahir (2012). *Tasavvuf Mahiyeti, Büyüklere ve Tarikatler*. İstanbul: Kitabevi.
- Kara, Mustafa (1992). *Cep Üniversitesi Tasavvuf ve Tarikatlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karamustafa, Ahmet T. (2017). *Tasavvufun Oluşumu*. Çev. Nagihan Doğan. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Köprülü, Mehmet Fuat (1976). *Türk Edebiyatı'nda İlk Mutasavvıflar*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Ocak, Ahmet Yaşar (2011). *Babaîler İsyanı Aleviliğin Tarihsel Altyapısı Yahut Anadolu'da İslam-Türk Heterodoksisinin Teşekkülü*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Sunar, Cavit (1978). *Ana Hatları ile İslam Tasavvufu Tarihi*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Çalışmanın yazarı/yazarları “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki hususları beyan etmişlerdir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Finansman: Bu çalışma için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır.

Destek ve Teşekkür: Çalışmanın araştırılması ve yazımı esnasında destek veya fikirlerine başvuru herhangi bir kişi bulunmamaktadır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın/yazarların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarın Notu: Bu makalenin yazarının iletilmesini gerekli gördüğü herhangi bir notu bulunmamaktadır.

Katkı Oranı Beyanı: Bu makalenin tüm bölümleri tek bir yazar tarafından hazırlanmıştır.

The author / authors of the study declared the following points within the framework of the “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for this study.

Funding: No support was received from any institution or organization for this study.

Support and Acknowledgments: There is no person whose support or ideas are consulted during the research and writing of the study.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.

Author’s Note: There is no note that the author of this article deems necessary.

Author Contributions: All sections of this article have been prepared by a single author.